

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Filmkundskab (valgfag) Læseplan

2019

Indhold

1 Om læseplanens funktion	3
---------------------------	---

2 Læseplanens opbygning	4
-------------------------	---

3 Fagets formål og identitet	5
3.1 Fagets formål	5
3.2 Fagets identitet	5

4 Fagets kompetenceområder og kompetencemål	7
4.1 Filmproduktion	7
4.2 Filmanalyse	7

5 Udviklingen i indholdet i undervisningen	8
5.1 Filmproduktion	8
5.2 Filmanalyse	9

6 Tværgående emner og problemstillinger	11
---	----

7 Tværgående temaer	12
7.1 Sproglig udvikling	12
7.2 It og medier	12
7.3 Innovation og entreprenørskab	13

1 Om læseplanens funktion

Læseplanen beskriver grundlaget for undervisningen i faget. Læseplanen fortolker forholdet mellem skolens formål, lovens centrale bestemmelser om undervisningens tilrettelæggelse og de fagspecifikke bestemmelser i Fælles Mål.

Fagformålet beskriver, hvordan faget bidrager til at opfylde folkeskolens formål, og angiver den overordnede retning for tilrettelæggelsen af undervisning i faget. Fagformålet og de underliggende kompetencemål samt færdigheds- og vidensområder er således den overordnede ramme for lærerens overvejelser om tilrettelæggelse af undervisningen, herunder overvejelser vedrørende valg af undervisningens indhold. Læseplanen udfolder de bindende kompetencemål samt færdigheds- og vidensområderne i Fælles Mål, hvor det faglige indhold konkretiseres.

Læseplanen uddyber kompetencemålene og beskriver det indhold og den progression, der skal knytte sig til kompetencemålene, med henblik på at give en ramme for lærernes valg af indhold. Læseplanen beskriver de bindende færdigheds- og vidensområder, der ligger under fagets kompetencemål på de enkelte trinforløb. Færdigheds- og vidensområderne angiver i overskriftsform afgørende faglige elementer i arbejdet hen imod at indfri kompetencemålene som udgangspunkt for bestræbelsen på at opfylde fagformålet og skal danne udgangspunkt for tilrettelæggelsen af undervisningen.

2 Læseplanens opbygning

Læseplanen for drama er opbygget på følgende måde:

Kapitel 3 beskriver fagets formål og identitet samt hvordan faget relaterer sig til folkeskolens formål.

Kapitel 4 beskriver fagets to kompetenceområder samt tilhørende kompetencemål. Kapitlet beskriver endvidere kompetenceområdernes indbyrdes sammenhæng og progression.

Kapitel 5 beskriver fagets færdigheds- og vidensområder, der angiver indholdet for kompetenceområderne i arbejdet hen imod de kompetencemål, der er for hvert af de to kompetenceområder.

Kapitel 6 beskriver fagets rolle i tværfaglig undervisning.

Kapitel 7 beskriver, hvordan faget kan bidrage til arbejdet med folkeskolens tværgående temaer; it og medier, sproglig udvikling og innovation og entreprenørskab.

3 Fagets formål og identitet

Fagets formål

Eleverne skal i faget filmkundskab opnå kompetencer til at producere og analysere levende billeder, både som selvstændig udtryksform og i samspil med andre medier i et kulturelt perspektiv.

Stk. 2. Eleverne skal gennem oplevelse og arbejde med æstetiske og fortællende former, udvikle deres indsigt og indlevelse i film.

Stk. 3. I filmkundskab skal eleverne udvikle bevidsthed om og nysgerrighed for filmmediets muligheder for oplevelse og erkendelse, med henblik på at styrke elevernes kulturelle identitet som aktive deltagere i en global medie verden.

3.1 Fagets formål

Centralt for faget filmkundskab er oplevelse, analyse og produktion af film og levende billeder. Formålet med faget er, at eleverne lærer filmen at kende gennem varierede og inspirerende filmoplevelser og at de kan arbejde med filmmediet som udtryksform gennem produktion og analyse af egne og andres film.

Igennem faget filmkundskab får eleverne forståelse af, hvordan film afspejler samfundsmæssige og kulturelle tendenser i samtiden, og hvordan film og levende billeder er med til at definere og præge samfundet og kulturen. Eleverne får igennem faget en kulturel forståelse af filmmediet, både som selvstændig kunst og udtryksform og som del af en multimodal mediekommunikation.

Undervisningen i filmkundskab bidrager til folkeskolens formål, ved gennem alsidige filmoplevelser at give eleverne indblik i og forståelse for egne og andres kulturer. Det fremmer elevernes alsidige udvikling, at de arbejder med at udtrykke sig personligt og kreativt gennem levende billeder og deler deres film med andre. Faget er ved at motivere eleverne og give dem kompetencer til at ytre sig i et multimodalt kultur- og medielandskab, med til at fremme elevernes muligheder for deltagelse og medansvar i et demokratisk samfund.

3.2 Fagets identitet

Film er en kunst, og film er en udtryksform. I valgfaget filmkundskab lærer eleverne filmkunsten at kende gennem varierede og inspirerende filmoplevelser og de lærer filmmediet at kende som udtryksform gennem produktion og analyse af egne og andres film.

Filmkundskab er et kommunikationsfag, hvor elevernes kreative arbejde med produktion af filmiske udtryk er i centrum. Dermed får eleverne kompetencer til at skabe personlige og varierede filmfortællinger og til at kommunikere et indhold og et budskab gennem filmmediet. Levende billeder spiller en stadig større rolle for eleverne, som kilde til erhvervelse af

informationer og viden. Undervisningen i faget kvalificerer elevernes viden og færdigheder i forhold til kommunikation med levende billeder.

Filmkundskab er desuden et æstetisk fag, der har fokus på elevernes kompetencer til at fortælle medrivende historier og kommunikere ved hjælp af filmen som formsprog. Der er således stor vægt på arbejdet med sanselige udtryk og virkemidler og på, hvordan man fortæller en god historie i lyd og billeder. Dette arbejde omfatter også håndværksmæssige og tekniske kompetencer, der er en forudsætning for at kunne anvende filmens formsprog i praksis.

Eleverne kommer i filmkundskab til at opleve en bred vifte af film og filmiske udtryk inden for både fiktion og dokumentar, der strækker sig fra centrale klassiske filmværker til tidsaktuelle filmiske udtryk. I den sammenhæng stifter de bekendtskab med forskellige filmgenrer og filmhistoriske perioder. Herigennem opnår eleverne en bred viden om filmen som kunstart og får inspiration til deres egne produktioner med levende billeder.

Faget har desuden fokus på, hvordan film og levende billeder indgår i samspil med andre medieudtryk på forskellige medieplatforme. Eleverne arbejder således med at producere film, både som selvstændige værker og som filmudtryk, der indgår som element i en multimodal mediekommunikation. Eleverne får desuden kompetencer til at dele deres film med andre og gøre dem synlige og tilgængelige for et bredere publikum og for definerede målgrupper.

I faget arbejder eleverne med filmen som medie i et kulturelt og samfundsmæssigt perspektiv med fokus på, hvordan film og levende billeder har været med til at definere samfundet og kulturen. Eleverne får erfaringer med, hvordan filmen er med til at gøre os klogere på os selv, og samtidig åbner op for verden omkring os. Elevernes egne produktioner og deres film- og medievaner er en naturlig del af fagets indhold og spiller en vigtig rolle i undervisningen.

4 Fagets kompetenceområder og kompetencemål

Det er centralt for valgfaget filmkundskab, at der er en tæt sammenhæng mellem analytiske og skabende læreprocesser. Arbejdet med at opleve, analysere og skabe film og levende billeder, tilbyder eleverne måder at forholde sig både analytisk og skabende til deres omverden og til deres eget og andres liv i mange forskellige kontekster.

Faget filmkundskab har således to kompetenceområder: filmproduktion og filmanalyse. I en løbende vekselvirkning mellem filmproduktion og analytisk arbejde, såvel med egne film som med filmkunstneriske værker, opnår eleverne forståelse af centrale filmfaglige begreber og værktøjer. Dette foregår med en løbende progression i undervisningens forløb fra fx det enkle til det mere komplekse.

4.1 Filmproduktion

Kompetencemålet for filmproduktion:

Eleven kan udtrykke sig i levende billeder i varierede filmgenrer.

Undervisningen sigter mod, at eleverne forstår de arbejdsopgaver der ligger i filmproduktionen før, under og efter optagelserne, således at de kan gennemføre en målrettet filmproduktion fra idé til færdig film. I arbejdet med filmproduktion lærer eleverne at producere filmiske fortællinger i flere genrer inden for både fiktion og dokumentar. Hovedvægten lægges på praktisk filmproduktion. Det er centralt, at eleverne lærer at anvende de centrale filmfaglige begreber og værktøjer aktivt og kreativt. I arbejdet er der fokus både på filmen som selvstændig kunstform og som en udtryksform, der indgår i et samspil med andre medier og udtryksformer på forskellige medieplatforme. Eleverne skal arbejde med at dele deres film på forskellige medieplatforme med forståelse for filmmediets styrker og svagheder i forskellige mediekontekster. Eleverne lærer således teknologien og det filmfaglige håndværk, der skal til, for at kunne bruge levende billeder som en personlig udtryksform til at kommunikere en bred vifte af temaer og budskaber.

4.2 Filmanalyse

Kompetencemålet for filmanalyse:

Eleven kan vurdere filmproduktioner i et kulturelt perspektiv.

I arbejdet med filmanalyse lærer eleverne at analysere filmiske fortællinger. Eleverne bliver fortrolige med centrale filmiske virkemidler, samt filmdramaturgiske greb og modeller og forstår filmens genrer og genrekonventioner. Eleverne lærer at anvende disse filmfaglige begreber og værktøjer til at analysere egne og andres film. Det er afgørende, at de filmfaglige kompetencer bliver operationelle, så eleverne bliver i stand til selvstændigt at træffe fagligt funderede valg, når de arbejder analytisk med film og levende billeder. I arbejdet bliver eleverne i stand til at bruge deres filmfaglige kompetencer i mange forskellige situationer, både i undervisningen og i deres liv uden for skolen.

5 Udviklingen i indholdet i undervisningen

Det følgende kapitel udfolder de færdigheds- og vidensområder, som udgør det indhold, der leder frem mod kompetencemålet inden for fagets to kompetenceområder.

5.1 Filmproduktion

Kompetencemålet for filmproduktion:

Eleven kan udtrykke sig i levende billeder i varierede filmgenrer.

Kompetenceområdet filmproduktion omfatter fem færdigheds- og vidensområder:

- **Filmdramaturgi** er centreret omkring elevernes arbejde med at skabe filmiske fortællinger.
- **Filmiske virkemidler** fokuserer på, hvordan de filmiske virkemidler underbygger og støtter filmfortællingen.
- **Produktionsproces** omhandler elevernes tilrettelæggelse af produktionsforløb med en relevant arbejdsfordeling.
- **Film i samspil** tager sit udgangspunkt i, hvordan eleverne kan anvende filmiske udtryk i samspil med andre medie- og udtryksformer.
- **Udstyrsbetjening** fokuserer på, hvordan eleverne kan anvende udstyr til at optage, redigere og dele film.

Filmdramaturgi

Undervisningen har fokus på, at eleverne opnår en forståelse af, at dramaturgi handler om at bearbejde og manipulere med tilskuernes forventninger. Eleverne arbejder med at producere deres egne filmiske fortællinger. Herigennem får de erfaringer med at arbejde med filmdramaturgi, både i kortere øvelser og i mere omfattende produktioner. Eleverne lærer at identificere og anvende dramaturgiske begreber og modeller. Dramaturgiske modeller kan eksempelvis være aktant- og berettermodellen. Eleverne får således redskaber til at arbejde både struktureret, kreativt og selvstændigt med at fortælle og kommunikere gennem filmmediet.

Filmiske virkemidler

I elevernes arbejde med at producere filmiske fortællinger, sættes der fra start fokus på brugen af virkemidler inden for både billeder, lyd og klipning. Dette kan eksempelvis være billedbeskæring, reallyd og krydsklip. Der fokuseres på, at eleverne opnår det fornødne kendskab til begreber og værktøjer, så de kan bruge virkemidlerne aktivt og kreativt. Eleverne lærer således, at filmens virkemidler underbygger og styrker filmfortællingen, og at der er en tæt sammenhæng mellem dramaturgi og virkemidler. I den forbindelse kan der eksempelvis arbejdes med dramaturgiske konventioner og brugen af filmiske virkemidler inden for en bestemt genre.

Produktionsproces

Eleverne producerer små og enkle filmøvelser, såvel som større og mere komplekse filmfortællinger. I den forbindelse får eleverne erfaringer med at tilrettelægge hensigtsmæssige produktionsforløb med en relevant arbejdsfordeling. Eleverne lærer således rollerne og arbejdsopgaverne at kende inden for hhv. præproduktion, produktion og postproduktion. Eleverne har hen over året forskellige roller og opgaver og får dermed erfaringer med at udføre forskellige arbejdsfunktioner i alle forløbets faser. Der er på den måde fokus på, at eleverne opnår kompetencer til at gennemføre en målrettet filmproduktion fra idé til færdig film, med fokus på kvalitet i det færdige produkt.

Film i samspil

Eleverne producerer filmiske udtryk, der indgår i et samspil med andre medier og udtryksformer på forskellige medieplatforme. Dette kan eksempelvis være på websider, i skærmpresentationer og på sociale medier. Eleverne lærer således, hvordan man kan dele film og gøre film synlige og tilgængelige for forskellige målgrupper, og de får erfaringer med grundlæggende etiske og juridiske overvejelser i forbindelse med deling og offentliggørelse. Der arbejdes desuden med, hvordan film kan anvendes hensigtsmæssigt ved fremlæggelse af projektarbejde. Undervisningen skal altså bidrage til, at eleverne opnår forståelse af filmmediets styrker og svagheder som udtryks- og erkendeform, samt til forståelsen af, hvordan filmmediet kan indgå i forskellige mediekontekster og spille sammen med andre udtryksformer.

Udstyrsbetjening

For at kunne arbejde selvstændigt og kreativt med filmmediet, anvender eleverne simpelt, såvel som mere avanceret tidssvarende udstyr til at optage, redigere og dele film. Der arbejdes med forskelligt optageudstyr i form af både videokameraer og optageudstyr integreret i andre enheder, fx tablets og mobiltelefoner. Der arbejdes med forskelligt redigeringsudstyr i form af både videoredigeringssoftware på en computer og redigeringsudstyr integreret i andre enheder, fx tablets og mobiltelefoner. I undervisningen arbejder eleverne desuden med udstyr og tjenester, hvor de deler deres film med andre.

5.2 Filmanalyse

Kompetencemålet for filmanalyse:

Eleven kan vurdere filmproduktioner i et kulturelt perspektiv.

Kompetenceområdet filmanalyse omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

- **Filmgenrer** fokuserer på elevernes indsigt i forskellige filmgenrers karakteristika.
- **Filmæstetik** fokuserer på elevernes kendskab til filmsprogets virkemidler og deres betydning for filmens fortælling.
- **Filmkomposition** fokuserer på elevernes evne til at analysere filmens dramaturgi og fortællestil.
- **Filmkultur** fokuserer på elevernes forståelse for de filmiske fortællingers betydning i et socialt og kulturelt perspektiv.

Filmgenrer

Undervisningen tager afsæt i filmgenrernes forskellige genrekonventioner. Eleverne præsenteres for en række forskellige filmgenrer inden for både fiktion og dokumentar. De forskellige filmgenrers karakteristika fremhæves og eksemplificeres. Eleverne får således indblik i filmgenrernes forskellige virkemidler og fortællestile, både i et nutidigt og et historisk perspektiv. Denne viden arbejder eleverne med at anvende i analyse og tolkning af forskellige filmgenrer.

Filmæstetik

I undervisningen præsenteres eleverne for de centrale filmiske virkemidler, herunder billedkomposition, kamerabevægelser, lyd, lys og klipning. Der arbejdes med at anvende de filmsproglige begreber i en sammenhængende analyse af en filmisk fortælling. Eleverne arbejder med identificering af centrale virkemidler og med at kunne argumentere for filmens brug af disse. De opnår således forståelse for filmens særlige fortællerredskaber og deres betydning for modtagerens opfattelse af filmen. Derudover indgår de forskellige filmgenrers særlige filmæstetik. Det kan eksempelvis være brugen af håndholdt kamera i dogmefilm.

Filmkomposition

I undervisningen fokuseres der på filmens komposition, med særlig vægt på filmdramaturgiske virkemidler, herunder konflikt, karakterer og vendepunkter. Der arbejdes desuden med filmdramaturgiske modeller. Det kan eksempelvis være aktant- og berettermodellen. Eleverne arbejder med at finde og argumentere for dramaturgiens særlige kendetegn i deres analyse af filmens komposition, for på den baggrund at kunne afdække filmens samlede tema og præmis.

Filmkultur

Der fokuseres på elevernes forståelse af, hvordan filmen anvendes som et talerør for en samtid, hvordan filmmediet historisk har været med til at definere samfundet og kulturen, og på hvordan filmmediet spiller en afgørende rolle i elevernes liv og påvirker den måde, de anskuer verden på. I undervisningen udvælges filmeksempler inden for både fiktion og dokumentar, som illustrerer de filmiske fortællingers betydning i den kulturelle og samfundsmæssige udvikling. Undervisningen giver således eleverne forståelse af filmmediet, både som selvstændig kunst og som del af en multimodal mediekommunikation. I undervisningen lærer eleverne således at anvende denne forståelse i en kritisk perspektivering til deres eget liv.

6 Tværgående emner og problemstillinger

Filmkundskab kan spille en vigtig rolle i mange af skolens øvrige fag, hvor kommunikation med film og levende billeder har en naturlig placering. Mest oplagt er danskfaget, hvor eleverne i valgfaget filmkundskab kan bygge videre på de kompetencer, de har tilegnet sig i dansk i relation til at producere og analysere fortællinger.

Film og levende billeder benyttes i mange fag til at formidle et fagligt indhold, og elevernes filmfaglige og kommunikative kompetencer kan kvalificere deres evne til at analysere og vurdere – fx kilder og formidling i fag som samfundsfag og historie.

Film er velegnede til at formidle både kultur og sprog og kan derfor spille en fremtrædende rolle i fremmedsprogundervisningen. Fremmede sprog og kulturer folder sig ud for elevernes øjne og ører på film, og det danner et godt udgangspunkt for at arbejde med centrale kompetencer i sprogfagene, der tager afsæt i at træne ordforråd, øve samtalestrategier og tilegne sig kulturbundne udtryk.

Når eleverne har kompetencer til at lave film og bruge levende billeder som en personlig og selvstændig udtryksform, kan de bruge det i mange undervisningssituationer på tværs af fag. Filmfaglige kompetencer udgør således en grundlæggende pædagogisk-didaktisk ressource på tværs af skolens fag og temaer, og kan fx oplagt udnyttes i forbindelse med fremlæggelse af projektarbejder i almindelighed og i projektopgaven i særdeleshed.

7 Tværgående temaer

Alle fag skal have fokus på de tre tværgående temaer: it og medier, sproglig udvikling samt innovation og entreprenørskab.

7.1 Sproglig udvikling

Dette område består af fire dimensioner:

- Tale
- Lytte
- Læse
- Skrive.

Når man arbejder kreativt med film, arbejder man også kreativt med sprog og sprogbrug. Man forholder sig aktivt og nuanceret til, hvordan mennesker taler og lytter til hinanden i forskellige situationer. I dokumentariske film spiller ordvalget og sprogtonen en afgørende rolle for det samlede udtryk. Verbalsproget er således en central del af filmens sprog. Verbalsproget spiller helt naturligt også en vigtig rolle, både når man analyserer og producerer film. Eleverne skal opnå en præcis filmfaglig terminologi, så de er i stand til at kommunikere nuanceret om film og levende billeder. Endelig er der meget skriftlighed i forarbejdet til en film, hvor eleverne arbejder med at skrive synopses, manuskripter, indspilningsplaner, skudlister, drejebøger mv.

7.2 It og medier

It og medier indgår som en selvfølgerlig og integreret del af undervisningen i filmkundskab. Området arbejder med fire elevpositioner:

- Eleven som kritisk undersøger
- Eleven som analyserende modtager
- Eleven som ansvarlig deltager
- Eleven som målrettet og kreativ producent.

I filmkundskab arbejder eleverne i en vekselvirkning mellem at være *analyserende modtager af filmoplevelser* og være *målrettet og kreativ producent af filmiske udtryk*. Når man laver film særligt på det dokumentariske felt, er det en forudsætning, at man har lavet en *kritisk undersøgelse* af det stof og tema, man vil formidle. Den kritiske undersøgelse kan endda blive en del af selve det filmiske udtryk, hvis man vælger den deltagende dokumentargenre med en synlig journalistisk hovedkarakter, der som en slags detektiv undersøger en sag. Endelig giver filmproduktive kompetencer eleven mange muligheder for at ytre sig som *ansvarlig deltager* i et multimodalt mediebillede.

7.3 Innovation og entreprenørskab

Dette område består af fire dimensioner:

- Handling
- Kreativitet
- Omverdensforståelse
- Personlig indstilling.

I filmkundskab lærer eleverne at skabe personlige og kreative film med et vedkommende indhold, der kan have værdi og relevans for andre, og som gøres synlige og tilgængelige på forskellige medieplatforme. Faget er således grundlæggende bygget op om læreprocesser, hvor eleverne udfører *kreative handlinger*, der formidler *personlige* filmiske udtryk *om og til deres omverden*. I det kreative arbejde med filmproduktion trækker eleverne på en lang række af faglige kundskaber fra skolens fag, såvel som på deres egne erfaringer og tanker, når de skaber filmiske udtryk med personlige holdninger og budskaber.

**Filmkundskab (valgfag)
- Læseplan 2019**

Udgivet i 2020

Design: BGRAPHIC

Denne publikation kan ikke bestilles.
Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.emu.dk

Børne- og Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

